

Gemensamma författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa m.m.

ISSN 2002-1054, Artikelnummer 2026-3-10188
Utgivare: Chefsjurist Pär Ödman, Socialstyrelsen

Rättsmedicinalverkets föreskrifter om särskild riskutredning;

**HSLF-FS
2026:5**

beslutade den 26 mars 2026.

Utkom från trycket
den 9 april 2026

Rättsmedicinalverket föreskriver följande med stöd av 23 § förordningen (2026:266) om verkställighet av säkerhetsförvaring.

Föreskrifterna om kompetenskrav för den som får avge utlåtande om risken för återfall i brottslighet är utarbetade efter att Socialstyrelsen har getts tillfälle att yttra sig.

1 kap. Tillämpningsområde m.m.

1 § Föreskrifterna ska tillämpas vid genomförandet av särskilda riskutredningar enligt bestämmelserna i 3 kap. lagen (2026:252) om verkställighet av säkerhetsförvaring och i förordningen (2026:266) om verkställighet av säkerhetsförvaring.

2 § Med särskild riskutredning avses enligt 33 kap. 3 § brottsbalken en särskild utredning med utlåtande om risken för att den tilltalade begår nya brott av allvarligt slag som innefattar angrepp mot annans liv, hälsa, frihet eller frid.

Med utlåtandeansvarig avses den delutredningsansvarige som ansvarar för att avge utlåtandet om risken för att utredningspersonen begår nya brott av allvarligt slag som innefattar angrepp mot annans liv, hälsa, frihet eller frid.

Med delutredningsansvarig avses den som ansvarar för en sådan delutredning som regleras i 3 kap.

Med utredningsperson avses den person som genomgår en särskild riskutredning.

2 kap. Den särskilda riskutredningens genomförande

1 § En särskild riskutredning består av sådana delutredningar som avses i 3 kap. 1 § och av ett sådant utlåtande om risken för att utredningspersonen begår nya brott av allvarligt slag som innefattar

angrepp mot annans liv, hälsa, frihet eller frid som regleras i bestämmelserna i 4 kap.

2 § Minst ett utredningssamtal ska hållas med utredningspersonen, om denne inte motsätter sig det. Utredningssamtalet ska hållas vid en rättspsykiatrisk undersökningsenhet och utredningspersonen ska inställas eller inställa sig personligen.

Om det finns särskilda skäl får ett utredningssamtal i stället genomföras vid det häkte där utredningspersonen vistas eller på annan lämplig plats eller genom ljud- och bildöverföring.

3 § Utredningspersonen ska informeras om förutsättningarna för den särskilda riskutredningen och syftet med densamma samt om att ett utlåtande kommer att avges även om denne inte medverkar.

4 § En särskild riskutredning ska genomföras med strukturerade riskbedömningsmetoder som har godkänts av Rättsmedicinalverket.

5 § Om termer vars innebörd inte kan anses vara allmänt kända används, ska innebörden av dem förklaras.

3 kap. Delutredningarnas innehåll och genomförande

1 § Följande delutredningar ska genomföras och ligga till grund för utlåtandet om risken för att utredningspersonen återfaller i brottslighet av allvarligt slag som innefattar angrepp mot annans liv, hälsa, frihet eller frid:

- en forensisk socialutredning, och
- en psykologutredning

Vid behov ska även en medicinsk-psykiatrisk utredning genomföras.

2 § De delutredningsansvariga ska i delutredningarna ge underlag till utlåtandet ifråga om utredningspersonens risk- och skyddsfaktorer och åtgärder som kan minska risken för återfall i brottslighet av allvarligt slag som innefattar angrepp mot annans liv, hälsa, frihet eller frid.

3 § De delutredningsansvariga ansvarar för att hämta in de uppgifter som behövs för respektive delutredning. De ansvarar också för innehållet och bedömningarna i respektive delutredning.

4 § I en delutredning ska det anges varifrån en uppgift kommer och vilka uppgifter som ligger till grund för den delutredningsansvariges bedömningar.

4 kap. Utlåtandets innehåll och utformning

1 § Utlåtandet ska grundas på de delutredningar som har genomförts. Delutredningarna ska bifogas utlåtandet.

2 § Den utlåtandeansvarige ansvarar för utlåtandet och de bedömningar som görs.

3 § I utlåtandet ska den bedömda risknivån för att utredningspersonen begår nya brott av allvarligt slag som innefattar angrepp mot annans liv, hälsa, frihet eller frid framgå.

Skälen för den bedömda risknivån ska framgå av utlåtandet. Risk- och skyddsfaktorer av betydelse för risken för återfall i sådan brottslighet ska redovisas.

I utlåtandet ska förslag till åtgärder för att minska risken lämnas. Omständigheter som försvarar eller medför osäkerhet i bedömnin-garna ska redovisas i utlåtandet.

Om de delutredningsansvariga har gjort olika bedömningar i frågor av betydelse för utlåtandet, ska det redovisas särskilt.

4 § Av utlåtandet ska följande uppgifter framgå

1. vilken domstol som har beslutat om att inhämta den särskilda riskutredningen, domstolens målnummer samt det eller de brott som har legat till grund för beslutet,

2. diarienummer vid Rättsmedicinalverket,

3. utredningspersonens namn och personnummer eller sam-ordningsnummer,

4. datum för utfärdandet av utlåtandet,

5. namn på den utlåtandeansvarige samt dennes tjänsteställning eller befattning och kontaktuppgifter i tjänsten,

6. namn på de delutredningsansvariga samt deras tjänsteställningar eller befattningar och kontaktuppgifter i tjänsten,

7. en förteckning över det underlag som har hämtats in,

8. namn på den person eller de personer som muntligen har tillfört den särskilda riskutredningen uppgifter av betydelse och i vilken egenskap den eller de har hörts,

9. datum och plats för det utredningssamtal som har hållits med utredningspersonen, samtalets längd samt om det genomförts genom ljud- och bildöverföring,

10. om utredningspersonen har medverkat i den särskilda riskutredningen,

11. vilka strukturerade riskbedömningsmetoder som har använts som ett led i bedömningen av återfallsrisken,

12. om tolk har använts.

5 kap. Utlåtandeansvarig och kompetenskrav

1 § En utlåtandeansvarig ska vara

1. psykolog som har varit verksam i sitt yrke i minst tre år efter legitimation, varav minst ett år inom rättspsykiatrisk undersökningsverksamhet eller annan verksamhet som innefattar utredning av risk för återfall i brott, eller

2. socionom som har varit verksam i sitt yrke i minst tre år efter socionomexamen, varav minst ett år inom rättspsykiatrisk undersökningsverksamhet eller annan verksamhet som innefattar utredning av risk för återfall i brott.

Om den särskilda riskutredningen innefattar en medicinsk-psykiatrisk utredning, får en utlåtandeansvarig även vara

3. läkare som har specialistkompetens i rättspsykiatri och som har arbetat minst ett år inom rättspsykiatrisk undersökningsverksamhet eller annan verksamhet som innefattar utredning av risk för återfall i brott, eller

4. läkare som har specialistkompetens i psykiatri eller barn- och ungdomspsykiatri, som har arbetat minst ett år inom rättspsykiatrisk undersökningsverksamhet eller annan verksamhet som innefattar utredning av risk för återfall i brott samt har ett förordnande från Rättsmedicinalverket att avge utlåtande.

En utlåtandeansvarig ska ha genomgått utbildning i riskbedömningsmetodik eller ha motsvarande kompetens samt ha kunskap om åtgärder avseende riskhantering.

6 kap. Undantag

1 § Rättsmedicinalverket får i särskilda fall medge undantag från bestämmelserna i dessa föreskrifter.

Denna författning träder i kraft den 15 april 2026.

Rättsmedicinalverket

JENNY KVARNHOLT

Olof Larsson

HSLF-FS
2026:5

HSLF-FS kan laddas ned eller beställas via
Socialstyrelsens publikationsservice
webb: www.socialstyrelsen.se/publikationer
e-post: publikationsservice@socialstyrelsen.se
Ljungbergs Tryckeri i Klippan AB